

ЗНАЧЕННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ ЕКОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ

Марія Скиба (Київ)

У підготовці майбутніх учителів біології до еколого-педагогічної діяльності важливу роль відіграє формування пізнавальних (уміння шукати способи одержання інформації та самостійно її здобувати), проєктивних (уміння прогнозувати наслідки впливу діяльності людини на довкілля, розробляти рекомендації щодо охорони об'єктів і раціонального природокористування), комунікативних (уміння налагоджувати спілкування із суб'єктами еколого-педагогічної діяльності) умінь.

Цьому сприяє застосування проєктної діяльності, що забезпечуватиме формування ефективних прийомів спілкування, співробітництва учасників навчального процесу з метою активізації пізнавальної діяльності. Організації проєктної діяльності присвячені сучасні дослідження науковців О. О. Демчук і Н. О. Хупавцевої, О. В. Кручай, Г. І. Литвинюк, Г. Лопушанської, О. С. Полат, О. Рибіної, С. Сисоєвої, Г. М. Шкільової та ін.

Розглянемо детальніше особливості та приклади використання методу проєктів для формування умінь еколого-педагогічної діяльності. Метод проєктів у навчальній діяльності ВНЗ має на меті залучення студентів до самостійного вирішення проблеми, застосування теоретичних знань у практичній діяльності, поєднання індивідуальної і групової навчальної діяльності. За визначенням С. У. Гончаренка, «метод проєктів – це організація навчання, за якої учні набувають знань і навичок у процесі планування й виконання практичних завдань – проєктів» [1, с. 205]. О. С. Полат тлумачить метод *проєктів* як спосіб досягнення дидактичних цілей завдяки детальній розробці проблеми, що має завершитися реальним практичним результатом [2]. О. Рибіна дає таке визначення: «метод проєктів

– це педагогічна технологія, орієнтована не на інтеграцію фактичних знань, а на їх використання і здобуття нових (іноді і шляхом самоосвіти)» [4, с. 46]. О. С. Полат, Ю. А. Романенко, С. Сисоєва розглядають метод проектів як технологію, яка включає дослідницький, пошуковий, проблемний та творчий методи [2; 3; 5].

Отже, екологічний проект – це конкретна практична діяльність, спрямована на вирішення екологічних проблем. До навчальної дисципліни «Організація еколого-педагогічної діяльності» для майбутніх учителів біології ми включили практичне заняття з теми «Методика розробки екологічних проектів», у якому подали методичні рекомендації до розробки учнівських проектів та завдання – виконати проект на тему «Шляхи утилізації пластикових пляшок та кришечок».

Організаційний етап включає: вибір теми, її наукове обґрунтування (що таке пластик, його властивості, проблема утилізації пластикових пляшок та шкода для довкілля), визначення мети та плану роботи, огляд літератури. На *конструктивному етапі* здійснюється пошук оптимальних рішень поставлених завдань, обґрунтовується вплив реалізації проекту на вирішення проблеми. *Практичний етап* передбачає реалізацію проекту (позакласні заходи, конкурси, суспільно корисну діяльність), презентації, організацію виставки «Пластикові пляшки та кришечки – креативні ідеї для використання», акції зі збору пластикових кришечок, що використовують на виготовлення протезів для інвалідів, ознайомча екскурсія на завод з виготовлення безалкогольних напоїв з метою ознайомлення з технологією застосування пластикових пляшок на виробництві. На *презентаційному етапі* студенти звітують про виконання проекту, презентують результати роботи, підводять підсумки, а на *оцінювально-рефлексивному* здійснюється оцінка й аналіз роботи, приймаються рішення про практичне впровадження.

Для майбутніх учителів біології до заняття з теми «Методи і засоби екологічної освіти та виховання» з навчальної дисципліни «Технології

екологічної освіти і виховання» нами запропоновано розробити проект «Миючі засоби та шкода для довкілля». У процесі роботи над проектом студенти мають науково обґрунтувати, що таке миючі засоби, їх види, складові компоненти, проблему попадання у стоки та шкоду для довкілля, вплив на здоров'я людини. Реалізація проекту передбачає позакласні заходи, конкурси, суспільно корисну, дослідницьку діяльність, оформлення результатів роботи (презентації, творчі роботи), організацію виставки «Миючі засоби та шкода для довкілля».

Застосування проектної технології сприяє реалізації особистісно зорієнтованого навчання, активізації пізнавального інтересу до екологічної діяльності, застосуванню знань у практичній діяльності, розвитку творчої активності майбутніх учителів біології, формуванню пізнавальних, проєктивних та комунікативних умінь еколога-педагогічної діяльності.

Бібліографія

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
2. Полат Е. С. Метод проектов [Электронный ресурс] / Е. С. Полат. – Режим доступа:
<https://docs.google.com/document/d/13xOCJ50yaEkIzYq2kuRf3nbzVDewud6fcIkMzFqyrq4/edit?pref=2&pli=1>
3. Романенко Ю. А. Сучасні педагогічні технології : навч.-метод. посіб. / Ю. А. Романенко. – Донецьк: ДІСО, 2010. – 152 с.
4. Рыбина О. Проектная деятельность / О. Рыбина // Лучшие страницы педагогической прессы. – 2004. – №1. – С.46-49.
5. Сисоева С. Особистісно орієнтовані педагогічні технології: метод проєктів / С. Сисоева // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2002. – Вип. 1(5). – С. 73–79.